

Günther, Eichmann berlini helyettese biztosította a külügyminisztériumot, hogy „a kommandó egy része megfigyelőként mindenképp [Magyarországon] marad”.

157. *Uo.*, 214. dok. Augusztus 25-i táviratában Veessenmayer arra kérte Ribbentropot, hogy győződjön meg róla, milyen utasításokat adott Himmler Winkelmannnak, és adjon ki utasításokat „a Führer más parancsaira vonatkozólag”. Egy, az 1970-es évek végén készült interjúban Wilhelm Höttl azt állította, hogy voltaképpen Himmler és nem Horthy mentette meg a budapesti zsidókat! Lásd Bokor Péter: *Végjáték a Duna mentén, i. m.*, 129. o. Lásd még 356. o. Állítólag Sztójay Döme is azt bizonygatta, hogy ő mentette meg Budapest zsidóit. Lásd Kelemen István, *Interjúk a rács mögött. Beszélgetés a háborús főbűnösökkel.* Müller Károly, Bp., 1946, 45–46. o.

158. A Sztójay-kormány felváltásának megkönnyítése érdekében a kormányzó kéthetes szabadságot engedélyezett a miniszterelnököknek, „hogy felgyógyulhasson betegségeből”. Reményi-Schnellert augusztus 12-én nevezték ki. *Budapesti Közlöny*, 183. sz. (1944. augusztus 13.), 1. o.

159. Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 278. o.

160. *Vádirat*, 3:489. o.

161. *Horthy Miklós titkos iratai, i. m.*, 457–466. o.

162. A javasolt változtatásokat megbeszélték Veessenmayerral, aki ragaszkodott Bárdossy, Endre, Ruzskay bevételéhez, valamint Sztójay megtartásához valamilyen minőségben. Nem kapta meg, amit akart. A kormány, amelynek összetételéről a magyarok döntöttek, a következőkből állt: Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, Csatay Lajos honvédelmi miniszter, Jurcsek Béla földművelésügyi és közellátásügyi miniszter, Bonczos Miklós belügyminiszter, Rakovszky Iván (a Közigazgatási Bíróság korábbi bethlenista elnöke) vallás- és közoktatásügyi miniszter, Vladár Gábor igazságügy-miniszter, Hennyey Gusztáv vezérezredes, külügyminiszter, Markos Olivér kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter, Gyulay Tibor (a Budapesti Kereskedelmi Kamara volt főtitkára) iparügyi miniszter. *Budapesti Közlöny*, 197. sz. (1944. augusztus 30.), 1–2. o.

163. Október 12-én Schell követte Bonczost a belügyminiszteri székben.

164. *Budapesti Közlöny*, 206. sz. (1944. szeptember 10.), 1. o.

165. C. A. Macartney, 2:324–327. o.

166. *Uo.*, 320. o.

167. Horthyigetről kiszabadítottak közt volt 11 az 55 újságíró és ügyvéd közül, akiket eredetileg Csepelen internáltak a Zsidó Tanács önkéntelen közreműködésével. Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 284. o.

168. A Zsidó Tanács július 28-án petíciót nyújtott be az összes túszt és mindazok szabadon bocsátására, akiket a német megszállás óta „törvénytelenül” tartóztattak le és internáltak. A szöveget lásd Lévai, *Fekete könyv*, 207–208. o.

169. A delegáció a következőkből állt: Balog Andor, Földes István, Geyer Albert, Groszmann Sándor, Sándor Dezső, Sebestyén József, Szegő Miklós és Vida Miklós. Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 284. o.

170. *Uo.*, Lásd még Stöckler Lajos: „Gettó előtt – gettó alatt.”

171. A Ros Hasana (zsidó újév) két napja (szeptember 18. és 19.) és Jom Kippur (engesztelés napja) (szeptember 27.) alatt a budapesti zsidókat reggel 9 és este 7 óra között kiengedték otthonaikból, a szent napok előestéjén pedig du. 5-től 7 óráig. *Vádirat*, 3:545. o. A hasznosan foglalkoztatott zsidókat a rendőr-főkapitányság július 27. után különleges igazolványokkal látta el, melyek nagyobb mozgásszabadságot tettek lehetővé számukra. (Ugyanazon a napon bejelentették, hogy az 1944. március 20. után kibocsátott összes személyi igazolvány augusztus elsejével érvényét veszti.) Kul-